

ترکیبات

● ضَلَّالًا بَعِيدًا (گمراهی دور و دراز) ← ایمان پندارانی که داوری را نزد طاغوت می برند. (۴ یازدهم)

● وَ هُوَ فِي الآخِرَةِ مِنَ الخَاسِرِينَ (در آخرت از زیانکاران خواهند بود) ← کسانی که دینی غیر از اسلام اختیار کنند.

(۲ یازدهم)

● الخُسْرَانُ الثَّبِينُ (زیان آشکار) ← کسانی که خدا را بر یک جانب و کناره ای (تنها به زبان و هنگام وسعت و آسودگی)

عبادت و بندگی می کنند. اینان هم در دنیا و هم در آخرت زیان می بینند. (خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الآخِرَةِ) (۳ دوازدهم)

● سَيَصْلُونَ سَعِيرًا (آتش فروزان) ← کسانی که اموال یتیمان را از روی ظلم می خورند. (۷ دهم)

● عذاب دردناک ← انجام کارهای زشت و توبه در لحظه مرگ (۷ دهم)

● کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می فروشند. (۸ دهم)

● پاداش عظیم ← کسی که نسبت به عهدی که با خدا بسته وفا می کند. (۸ دهم)

● باغ هایی از بهشت ← راستگویان (۷ دهم)

● باغ های بهشتی ← امانت ها و عهد خود را رعایت می کند. (۷ دهم)

به راستی ادای شهادت می کند.

بر نماز مواظبت دارد.

● ورود به دوزخ با خواری و سرافکندگی ← آن کس که تنها زندگی زودگذر دنیا را می طلبد. (۱ دهم)

● بی بهره از آخرت ← مردمی که می گویند: خداوندا به ما در دنیا نیکی عطا کن. (۱ دهم)

● کسانی که پیمان الهی و سوگندهای خود را به بهای ناچیزی می فروشند. (۷ دهم)

* پاداش آخرت ← آن کس که سرای آخرت را بطلبد و برای آن سعی و کوشش کند و مؤمن باشد. (۱ دهم)

* سریع الحساب بودن خداوند ← کسانی که از کار خود نصیب و بهره ای دارند و آخرت را اصل و دنیا را فرع قرار

می دهند. (۱ دهم)

* بالاتر بودن رتبه در دنیا و آخرت ← عقل کامل تر (عقل اکمل) (۱ یازدهم)

* ترکیبی ۷ دهم و ۷ دوازدهم ← «برای کسانی که کارهای زشت انجام دهند و هنگامی که مرگ یکی از آنها فرا

رسد می گوید: الان توبه کردم، توبه نیست و این ها کسانی هستند که عذاب دردناکی برایشان فراهم کردیم» ← اشاره

به تسویف (حیله دوم شیطان)

* ترکیبی ۷ دهم و ۶ دوازدهم ← «جهنمیان پیش از این (در دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ

اصرار می ورزیدند» ← اشاره به سنت املا و استدرج

* ترکیبی ۹ دهم و ۷ دوازدهم ← «يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ» ← اشاره به پیرایش و تخلیه از گناه

* ترکیبی ۵ یازدهم و ۹ دهم ← «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» ← اشاره به دوستی با

دوستان خدا از راه های افزایش محبت به خدا

* ترکیبی ۱ دوازدهم و ۴ دوازدهم ← «اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ»

«مَا رَأَيْتُ شَيْئًا إِلَّا وَ رَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ وَ بَعْدَهُ وَ مَعَهُ»

دلی کز معرفت نور و صفا دید به هر چیزی که دید اول خدا دید

به صحرا بنگرم صحرا تو بینم به دریا بنگرم دریا تو بینم

به هر جا بنگرم کوه و در و دشت نشان از قامت رعنا تو بینم

تمامی این عبارات اشاره به : افزایش معرفت به خدا از راه های تقویت اخلاص دارند.

● آیات مربوط به شراب و قمار ← ۲ دهم: شیطان می خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما را از یاد خدا و نماز بازدارد.

۸ دوازدهم: «يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ...»

● ترکیبی ۶ یازدهم و ۹ دوازدهم ← «يَرْجُوا اللَّهَ وَ الْيَوْمَ الْآخِرَ» ← اشاره به توحید و معاد، یعنی معیار اول و دوم تمدن اسلامی دارد و قرابت با «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ»

تفکر و تعقل

● آنچه به شما داده شده، کالای زندگی دنیا و آرایش آن است و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا **اندیشه** نمی کنید؟ (۱ دهم)

● و می گویند: اگر ما گوش شنوا داشتیم یا **تعقل** می کردیم، در میان دوزخیان نبودیم. (۲ دهم)

● آنها هنگامی که مردم را به نماز فرا می خوانید، آن را به مسخره و بازی می گیرند، این به خاطر آن است که آنها گروهی هستند که **تعقل** نمی کنند. (۲ دهم)

● ویژگی هایی که انسان را از سایر موجودات متمایز می کند ← **تفکر و تعقل** ← اراده و اختیار (۱ یازدهم)

● حدیث امام کاظم (ع) به هشام بن حکم: ای هشام، خداوند رسولانش را به سوی بندگان نفرستاد، جز برای آن که بندگان در پیام الهی **تعقل** کنند. (۱ یازدهم)

● حدیث امام کاظم (ع) به هشام بن حکم: آنان که در **تعقل و تفکر** برترند، نسبت به فرمان الهی داناترند و آن کس که **عقلش** کامل تر است، رتبه اش در دنیا و آخرت بالاتر است. (۱ یازدهم)

● با کنارهم قرار دادن **عقل** و وحی می توان به پاسخ سؤال های اساسی دست یافت. (۱ یازدهم)

● یکی از ویژگی های فطری مشترک انسان ها، **تفکر و تعقل** است. (۲ یازدهم)

● «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ»

انس با همسر (زمینه دوم ازدواج) ← (۱۲ یازدهم)

احیای منزلت زن و تبیین جایگاه خانواده (معیار پنجم تمدن اسلامی) ← (۹ دوازدهم)

● شکوفایی **عقل** و علم از ویژگی های جامعه مهدوی است. (۹ یازدهم)

● **اندیشه** مانند بذری است که در ذهن جوانه می زند، در دل و قلب ریشه می دواند و برگ و بار آن به صورت اعمال ظاهر می گردد. (۱ دوازدهم)

● فواید **اندیشه** ← بهار جوانی را پر طراوت و زیبا می سازد. ← استعدادها را شکوفا می کند. ← امید به آینده ای زیباتر را زود می بخشد. (۱ دوازدهم)

❖ پیامبر (ص): «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ» [برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست]

(۱ دوازدهم)

❖ پیامبر (ص): «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» [در همه چیز تفکر کنید ولی در ذات خداوند تفکر نکنید].

(۱ دوازدهم)

❖ **تفکر و تعمیم** یکی از نشانه های اثبات اختیار

این که فردا این کنم یا آن کنم / خود دلیل اختیار است ای صنم
 إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا
 قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ عَمِيَ، فَعَلَيْهَا

❖ «قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ» ← برتری دادن به دانایان و عقل گرایی (معیار ششم)

(۹ دوازدهم)

تمدن اسلامی)

نماز (راز و نیاز با خدا)

❖ «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَهَيُّ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَذَكَرَ اللَّهُ أَكْبَرَ وَ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ» (۱۰ دهم)

❖ فواید **نماز** ← دوری از گناه
 یاد خدا (مهمترین ثمره)

❖ اعمالی که تأثیر **نماز** را از بین می برد ← ناراحت کردن پدر و مادر
 غیبت کردن

❖ باغ های بهشتی ← آنها که بر **نماز** مواظبت دارند.

❖ یکی از زمینه های جهنمی شدن ← ترک **نماز**

❖ یکی از نتایج عدم بهره گیری از عقل ← به مسخره و بازی گرفتن **نماز**

❖ در آیه «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَ الْيَوْمَ الْآخِرَ وَ ذَكَرَ اللَّهَ كَذِكْرٍ كَثِيرًا» عبارت «وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا» با عبارت «وَذَكَرَ اللَّهَ أَكْبَرَ» در آیه مربوط به نماز در درس ۱۰ دهم قرابت دارند و هر دو اشاره به **راز و نیاز با خدا (نماز)** از راه های تقویت اخلاص دارند.

❖ فواید **راز و نیاز با خدا (نماز)** ← غفلت از خداوند را کم می کند.
 محبت او را در قلب تقویت می سازد.
 انسان را از کمک های الهی بهره مند می نماید.

❖ ضرورت **اجرای احکام** از دلایل **ضرورت تشکیل حکومت اسلامی** ← **نماز** جماعت از **نماز** فرادی برتر است و ثواب بیشتری دارد.

❖ معمولاً وقتی آیه ای نازل می شد و حکم کلی موضوعی را بیان می فرمود، یاران رسول خدا (ص) نزد ایشان می آمدند و جزئیات حکم را می پرسیدند. مثلاً وقتی که آیات **نماز** نازل شد، یاران ایشان می خواستند چگونگی **نماز** خواندن را بدانند. از این رو پیامبر اکرم (ص) به مسجد آمد و به آنان فرمود: «این گونه که **نماز** می خوانم، شما هم بخوانید.»
 آنگاه **نماز** خواندن را به آنان تعلیم داد.

❖ انجام عبادات، به خصوص **نماز**، از معیارهای همسر شایسته

●* حدیث امام صادق (ع): دو رکعت **نماز** شخص متأهل، برتر از هفتاد رکعت **نمازی** است که شخص مجرد می خواند.

(۱۲ یازدهم)

●* حدیث امام صادق (ع): دو رکعت **نماز** که با بوی خوش گزارده شود، بهتر از هفتاد رکعت **نماز** بدون بوی خوش است.

(۱۱ دهم)

●* یکی از بهترین زمان ها برای عهد بستن با خدا، بعد از **نماز** است.

(۸ دهم)

●* از راه های فریب شیطان این است که شیطان به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند و شما

را از **یاد خدا** و **نماز** بازدارد.

(۲ دهم)

●* «قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» [بگو **نمازم**، تمامی اعمالم و زندگی و مرگ من برای خداست که

پروردگار جهانیان است]

(۱ دهم و ۴ دوازدهم)

پیام: زیباترین تعبیر زندگی برای خدا

●* پیامبر (ص): «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا» [خدایا هیچ گاه مرا چشم به هم زدنی به خودم وامگذار]

(۱ دوازدهم)

↗ **راز و نیاز** پیامبر به درگاه الهی پس از درک نیازمندی خویش به خدا

(۴ دوازدهم)

↘ مثالی از **راز و نیاز** با خدا از راه های تقویت اخلاص

(۵ دهم)

●* **نماز** و روزه مثال هایی از آثار ما تقدم

روزه و تقوا

- **تقوا** مهمترین ثمره **روزه** ← «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ» (۱۰ دهم)
- **تقوا** به معنای «حفاظت» و «نگهداری» است. (۱۰ دهم)
- مثال امیر مؤمنان علی (ع) درباره **تقوا** = مثل انسان های **بی تقوا** مثل سوارکارانی است که .... (۱۰ دهم)
- ویژگی **متقین** (انسان های **با تقوا**) = در زمان توانگری و تنگدستی، انفاق می کنند / خشم خود را فرو می برند / از خطای مردم می گذرند / هنگام ارتکاب گناه به یاد خدا می افتند / از خداوند طلب آمرزش می کنند. (۷ دهم)
- برتری هرکس نزد خداوند به **تقوا** است. (۱۲ یازدهم)
- نماز و **روزه** مثال هایی از آثار ما تقدم (۵ دهم)
- «و نَفْسٍ و ما سَوَّاهَا فَالْتَمَّهَا فُجُورَهَا وَ تَقْوَاهَا» [سوگند به نفس و آن که سامانش بخشید آنگاه که بدکاری و **تقوایش** را به او الهام کرد] (۲ دهم)
- **تقوا**، یکی از شرایط مرجع تقلید و ولی فقیه (۱۱ یازدهم)
- در میان اعمال واجب، **روزه** تأثیر خاصی در تقویت اخلاص دارد. (۴ دوازدهم)
- «قَدْ أفلَحَ مَنْ رَکَّاهَا» [به یقین هرکس خود را تزکیه کرد، رستگار شد] ← منظور از تزکیه نفس، **تقوا** و پاکی نفس است. (۸ دوازدهم)
- تنها شیوه مطمئن زندگی، قرار دادن بنیاد کار خود بر پایه **تقوای الهی** و خشنودی خداست. (۸ دوازدهم)

ایمان

(۹ یازدهم)

● ایمان و عمل صالح (ءامنوا و عملوا الصالحات) ← جانشین در زمین (لیستخلفنهم)
 ← مستقر کردن دینشان (لیمکنن)
 ← تبدیل بیم به ایمنی (یبدلنهم)

(۷ دوازدهم)

● توبه و ایمان و عمل صالح ← تبدیل گناهان به حسنات

(۷ دوازدهم)

● ایمان و تمسک به خدا (ءامنوا و اعتصموا) ← وارد رحمت و فضل خدا و هدایت شدن (رحمة ، فضل ، محمدصم)

(۶ دوازدهم)

● ایمان و تقوا (ءامنوا و اتقوا) ← برکات از آسمان و زمین (برکات ، السماء ، الارض)

● ایمان به خدا و آخرت و انجام عمل صالح (آمن بالله ، يوم الاخر ، عمل صالحاً) ← از بین رفتن ترس و اندوه (خوف ، یحزون)

(۳ دهم)

● ایمان و امید به خدا و روز آخرت و یاد خدا (یرجو الله ، اليوم الاخر ، ذکر الله كثيراً) ← شرایط الگو قرار دادن پیامبر (ص)

(۶ یازدهم)

(اسوة حسنة)

(۶ یازدهم)

● ایمان و عمل صالح (ءامنوا و عملوا الصالحات) ← بهترین مخلوقات (خیر البرية)

(۹ دهم)

● ایمان (ءامنوا) ← محبت شدیدتر به خدا